

De toelichting werd gehouden door Leo De Weerd sj.

Spiritualiteit is sinds enige jaren terug in.

Ook de christelijke spiritualiteit deelt in die toenemende interesse

maar zoals er in het huis van de Vader (Joh 14,1-6) ruimte is voor velen

zo zijn er ook vele vormen van Christelijke spiritualiteit.

De Benedictijnen bijvoorbeeld hebben de regel van de H Benedictus als richtsnoer voor hun leven.

Maar er bestaat voor de Jezuïeten of ruimer binnen de Ignatiaanse traditie

geen "regel van Ignatius".

Toch is er iets

dat een gelijkaardige functie vervult voor de Jezuïetenorde.

Dat is de tekst die Ignatius, samen met de kleine groep rondom hem

aan de paus heeft voorgelegd

en die de paus in 1540 goedgekeurd heeft

wat het feitelijk begin van de Orde betekende.

In die tekst staat dat de Jezuïetenorde gesticht is voor één doel

namelijk “voor de vooruitgang van de zielen in christelijk leven en leer,

voor de bevordering van het geloof door het dienstwerk van het woord

en werken van naastenliefde

in het bijzonder de opvoeding van kinderen

en hen die ongeletterd zijn in het christelijk geloof”.

Iemand die toetreedt, zo zegt de tekst,

moet steeds God voor ogen houden

en vervolgens ook het genoemde doel van de Orde

“om te kunnen voortsnelen op de weg van Christus onze Heer” [Constituties 582]

Voor Ignatius en zijn medebroeders betekent “voortsnelen op de weg van de Heer”

toen (maar ook nu nog)

niet alleen een letterlijk onderweg zijn

maar ook voordeel trekken uit, vooruitgang maken, vordering maken.

Ignatius en zijn eerste metgezellen

gebruikten vaak de uitdrukking “voordeel trekken uit” (aprovechar)

wat eigenlijk het praktische criterium is

voor de onderscheiding

die eigen is aan de Ignatiaanse spiritualiteit.

Voordeel trekken uit

is niet individualistisch

maar is gericht op het algemeen welzijn.

Voordeel trekken uit is

“wat het meeste voordeel geeft”.

Dit is het “magis”, of het “meer”

dat voor Ignatius het criterium is

om apostolaatswerken, projecten zouden we nu zeggen, op te starten

en om mensen te begeleiden, enz....,

of het nu al dan niet gaat over zaken of projecten van het geloof, rechtvaardigheid,

barmhartigheid of liefdadigheid.

Ignatius' devies dat alles gedaan moet worden

'tot grotere eer van God'

geeft zijn voorkeur aan voor groei,

voor procesmatig handelen: er is altijd meer mogelijk,

grotere diepte, intenser liefde, vollediger overgave aan God.

Het hoogste zul je nooit bereiken,

maar je kunt wel vooruitgaan en een steeds beter dienaar worden van God.

Het gaat daarbij niet om prestaties door grote wilskracht,

maar om een manier van leven

die uitdrukking geeft aan het verlangen en de wil

om open te staan voor de invloed van Gods geest op het menselijk handelen.

Gebed en leven raken en voeden elkaar dan voortdurend.

Hiermee is eigenlijk al veel gezegd over het charisma van de Sociëteit van Jezus

en in het verlengde daarvan

over de Ignatiaanse spiritualiteit.

Belangrijk hierbij is wel te vermelden

dat Ignatius nooit de bedoeling heeft gehad

een “Ignatiaanse spiritualiteit” of iets van die aard

te ontwikkelen.

Dat zou hij een nogal vreemde gedachte gevonden hebben.

Ignatius wilde mensen dichterbij God brengen

en naar een rijk spiritueel

en christelijk geëngageerd leven leiden.

Dit doel is christelijk en niet Ignatiaans.

De term Ignatiaanse spiritualiteit

komt echter voort uit en verwijst ons

naar de persoonlijke ervaring van Ignatius van Loyola.

Zij wordt sterk bepaald

door de opdracht

‘God zoeken en vinden in alle dingen’.

Onze wereld met heel haar wisselvalligheid en onvoorspelbaarheid

is voor Ignatius een vindplaats van God.

Ieder ogenblik kan een ontmoeting worden met Hem.

Dit inzicht groeide vanuit de grote 'vertrouwelijkheid van Ignatius met God'.

Waarvan de "Geestelijke Oefeningen" (GO) en "het verhaal van de pelgrim"

de weergave van zijn.

Voor Ignatius kan de mens omgaan met God 'zoals een vriend met een vriend'.

In zijn visie

worden mensen geroepen

om 'contemplatief' te zijn in hun handelen.

Dat wil zeggen 'beschouwend', meditatief.

De activiteiten die de mens ontplooit,

kunnen hem voortdurend tot inkeer brengen.

De reflectie op de diepere betekenis van zijn handelen

kan hem vervolgens weer

tot weloverwogen actie brengen.

Zo kan heel het doen en laten van mensen

elk moment doortrokken zijn

van de goddelijke oorsprong ervan.

De stichtingstekst van de Jezuïetenorde verwijst uitdrukkelijk naar die eenheid (“contemplatief in de actie”): “ieder die toetreedt

moet God voor ogen moet houden”.

Het is de bedoeling dat alles wat Jezuïeten doen

steeds in een diepe en persoonlijke verbondenheid met God gebeurt.

Tot slot nog dit: Ignatius nodigt in zijn GO

de retraitant uit

om de vooruitgang die hij/zij maakt in het spiritueel leven

(het gaan van goed naar beter)

voor zichzelf af te toetsen

aan elke vermeerdering van hoop, geloof en liefde

en innerlijke blijdschap. (GO316).

De vreugde die het geloofsleven en met name het evangelie ons geeft

moet ons in staat stellen

wie we ook zijn en waar we ook werken of wonen

die vreugde te delen met anderen.

Die vreugde is niet een decoratief extra

of een *special effect* van voorbijgaande aard

(waar onze consumptiemaatschappij zo sterk in is)

maar gaat terug

op een dieperliggende verbondenheid

met God en onze medemens door ons werk en leven heen.

Ik heb het thema Ignatiaanse spiritualiteit

heel fragmentarisch moeten uitwerken

en bijgevolg ook onvolledig.

Daarom wil ik tot slot nog

enkele bijkomende criteria geven om te verduidelijken

wat typisch Ignatiaans is.

“Ignatiaans” maakt gebruik van “relecture”.

Vanuit een zekere distantie

gaat men een ervaring/gebeurtenis die je is overkomen herlezen.

Het Franse woord “relecture” verwijst naar de

terugblik op de ervaring/gebeurtenis.

“Ignatiaans” waardeert

ervaringen, gevoelens, beelden, gedachten, relaties, lichamelijkeid

het eigen levensverhaal, verlangens.

Het zoekt hierin naar sporen van God.

“Ignatiaans” is persoonlijk.

De individuele persoon wordt gewaardeerd en ondersteund

“met lichaam en geest”

in zijn verlangens en passies, met zijn verscheurdheid

en zijn talenten

in zijn relaties en in zijn eenzaamheid.

“Ignatiaans” is pedagogisch.

Spiritualiteit is een weg

die men uitsluitend via intensief oefenen

en levenslang leren

kan gaan .

“Ignatiaans” kenmerkt zich door dialoog

“Ignatiaans” streeft naar ordening van het leven

“Ignatiaans” richt zich op roeping en zending

“Ignatiaans” betekent in de wereld staan

“Ignatiaans” is met de kerk verbonden.

En tot slot “Ignatiaans” is in Jezus’ voetstappen treden...

Leo De Weerd sj

bronnen: www.jezuïeten.org (o.a. bijdrage R Faesen)

Wat betekent Ignatiaans S Kiechle (vert. Cardoner 27 st jaargang - 1 - feb.2008)